

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Letna cena: 6 K. vnaprej plačano. V Mariboru: s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., pol leta 2 K. in za četrletno 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K., za druge klemenavstrijske dežele 8 K. K. sam po sebi, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlja do odpreve. — Učje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta številka 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravištvo: Koroska cesta številka 5, sprejema naročnine, iscate in reklamacije. — Za mesec se plačajo od enotnega polnopravnega za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parče in zahvale vsaka petičevina 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Potres v Italiji.

Vsled potresa 30.000 mrtvih. — Sv. Oče obiskuje ranjence. — Več sto milijonov škode po potresu. — Novi avstrijski zunanji minister baron Burian. — V Galiciji radi slabega vremena samo artilerijski boji. — Rusi od daleč opazujejo Przemysl. — V Karpatih vsled mraza in snega mir. — Ruske čete v Karpatih veliko trpijo vsled mraza in črnih koz. — S srbskega in črnogorskega bojišča nobenih poročil. — Sovražno brodovje odplulo iz Adrije.

noče, da ostane večina našega polja neobdelanega in se bo potem pridelala le mala množina žita. Slaba letina ob času vojske pa pomeni — lakoto! Delavske moči za kmetijstvo se torej nujno rabijo. In v Avstriji ih imamo dovolj. V vseh delih naše države je vse polno beguncev iz krajev, kjer divja vojska, imamo tudi tisoče ruskih ujetnikov. Vse te mora naša država vzdrževati. Naj bi se torej pri vladi tudi pomislilo, kako bi se te ljudi moglo koristno porabiti pri nujnih delih in jim tako dati priliko, da ne bodo v Avstriji Bogu kradi zlati čas. Begunce in ujetnike se naj da na pomoč kmetijstvu pri nujnem spomladnem delu. To bi bilo pravično! Dežela, ki jim je dala čez zimo kruha, ima tudi toliko pravice, da zahteva od njih, da poprimajo za delo, ko je treba, da se izžerpane zaloge živeža in kruha zopet napolnijo. Med begunci iz Galicije in Bukovine jih je na tisoče, ki so vajeni kmečkega dela, naj se jih torej tudi za to uporabi. Isto velja glede ujetih ruskih vojakov. Ako bi se te delavske moči primerno razdelile, bilo bi spomladaj mogoče v vseh delih dežele poljska dela pravočasno opraviti. Skrb oblasti, posebno odborov za obdelovanje polja in spravljanje pridelkov mora biti, da še za to zadevo pobrigajo. Setev, delo na polju letos ni stvar posameznika, ampak cele dežele in države. S prdnim delom se varujemo pred — lakoto!

S pridnim delom se varujemo pred lakoto.

Vlada je kmetom lansko leto nujno priporočala, naj sejejo mnogo krušnega žita. Naše kmečko ljudstvo se je temu pozivu tudi v veliki meri odzvalo, dasi ravno je jeseni 1914 že mnogo mož in konj radi mobilizacije manjkalo. Sedaj pride čas spomladnih opravil na njivah in drugih nujnih del na polju. Kako se naj sedaj ista opravila, ko je vsled dveh pozovnih naborov šla večina moških delavnih sil na bojišče? To je vprašanje, na katero se bo vlada morala ozirati, ako

Silen potres v Italiji.

Nad 80.000 ljudi mrtvih.

Kakor smo že v zadnji številki med najnovejšimi poročili omenili, je bil v sredo, dne 13. januarja v srednji in južni Italiji hud potres, ki je pokončal v nekaterih sekundah cvetoča mesta, trge in vasi. Potres je zahteval nad 80.000 človeških žrtev.

LISTEK.

Kaj ostane tudi po vojski.

Vsaka vojska je grozna, a ta prva svetovna vojska, Bog daj, da bi bila zadnja, je uprav nepopisno strašna in usodepolna. Pa glejte, nekaj bo stalno ostalo tudi po njej, nekaj je, kar je močnejšega, nego vsi dosedanji boji, tudi boj, ki se bje sedaj. Čujte samo, kar piše o tem češki kmet po imenu Martin Vavra v božični prilogi lista „Venkov“, ki je glas lo češke kmečke stranke. Vavra piše tako-le:

Na moji zemlji, in sicer na mojem vrtu stoji zelo stara žitnica. Zgrajena je iz tesanega lesa in je s slamo krita. Čuvam in varujem jo tako, kakor kak dragocen kamen. To je namreč zadnji ostanek starinskih stavb na mojem posestvu.

Naš rod se omenja na tem posestvu že leta 1616. Že pred tem časom je bila zgrajena ta moja žitnica, v katero je spravljal moj praded svoje baš ne prevelike pridelke. Ta naša žitnica je preživela več nego deset človeških rodov. Kaj je vse videla ta priprosta stavba, koliko nad in solz, koliko gorja in veselja!

Pod spodnjim delom sten naše žitnice stoji dvoje močnih hrastovih brun. Tega nisem nikjer drugod videl, tudi ne slišal. Moj praded je vzel ta brunamenda zato, ker drugih ni imel. Na eni teh brun so vrezane letnice:

P. J. K. L. (Po Jezusu Kristusu leta) 1642. — P. J. K. L. 1756. — P. J. K. L. 1813. — P. J. K. L. 1866.

To so letnice velikih evropskih vojsk: Tridesetletne vojske, sedemletne vojske, Napoleonovih vojsk

in avstrijsko-pruske vojske. Stari dedec je nešteto krat pripovedoval vnuku, oče svojemu sinu, kaj pomenijo te številke, ki so vrezane v hrastovem brunu. To tridesetletna vojska, ki je trajala od l. 1618 do 1648, je prišla sedemletna vojska od l. 1749 do 1756, zatem Napoleonove vojske od l. 1796 do 1813, v katerih je padel brat mojega pradeda, in končno vojska l. 1866. Vse te vojskine grozote je videla in preživela naša kmečka žitnica, naše kmečko posestvo, naš kmečki rod! Ko so tudi mene meseca avgusta 1914 poklicali pod orožje, sem vzel lestvico, dleto in kladivo in sem vrezal v hrastovo brunu letnico P. J. K. L. 1914. V duhu sem si pa rekel: To je menda moj zadnji spomin, zadnja sled na tem posestvu. Med vrati je stala moja žena. Na roki je držala dve leti starega sinčka, okrog nje je pa skakljaj petletni sinček Mirko. Pogledal sem na njo in opazil, da se joče. Nisem rekel nič, samo mislil sem si: Ako mi je prisoteno, da padem v vojski, bom padel. Toda moj rod ne bo zginit. Za menoj bo gospodar l na tem našem posestvu moj sin, na posestvu, katero je naše že več kakor 300 let. Ta misel me je neizmerno ohrabrila in s krepko roko sem vrezal letnico v staro hrastovo brunu. Nato sem šel mirno na vojsko.

Boril sem se v več krvavih bojih in v nekem ljutem boju sem dobil strel v levo oko, a desno je ostalo zdravo. Z zdravim očesom hočem odslej bolj skrbno paziti na svoje gospodarstvo, kakor sem poprej storil z obema zdravima očesoma. Še-le v tej vojski sem spoznal, koliko je vreden kmečki grunt, kmečki stan in kmečki rod. V vojski sem videl, kako se rušijo gospodske hiše, graščinski dvorci in gradovi velikašev. Videl sem, kako so bile razstreljene velike tovarne, kako se začasno zastopujejo velikanski rudniki in petrolejski izvirkli. Videl sem, kako so v trenutku prene-

hali trdni železniški mostovi in tuneli in kako od vsega tega ni ostalo nič več kakor kup pepela. Vse to sem videl, nikjer pa nisem videl, kako propada kmečki grunt.

In glej, tudi ta naš grunt je bil tolikokrat v vojski upuščan. Toda krepke kmečke roke so kmalu izbrisale zadnje sled vojske, naša polja so zopet rodila kakor pred vojsko in naš kmečki rod se je na tem gruntu zopet in krepkejšo ukoreninil. V tem boju sem se neizmerno mnogo naučil. To je bila moja gimnazija in moje vsučilišče in še šestdesetkrat več. Ostal sem brez enega očesa, a sedaj se le imam pravo kmečko pamet. Oj, da imam toliko razuma, toliko sposobnosti, toliko moči in toliko časa, da grem od vasi do vasi in da vsem kmetom pokažem in razložim to: Kmečki bratje! Razen Boga je vse slabo in minljivo, vse je ničevno razen Boga in kmečkoga grunta. Branimo, čuvajmo, obdelujmo in izpolnujmo te svoje kmečke grunte, te svoje kmečke domove z vsem svojim srcem in z vsem svojim umom, z vso močjo in pametjo! Učimo svojo kmečko deco, da je prvo plemstvo na svetu naš kmečki stan, če je kmet naobražen, pa hoče tako delati in zna tako gospodariti, da se mu ves njegov trud obilno plačuje, in če se zna in hoče tako složiti med seboj, da bo v resnici prvi stan v narodu s svojo slovo, pa ne samo s svojo množino, ki sama po sebi ne pomeni veliko. Ej, da mi je hoditi od vasi do vasi in vsepovsodi oznanjati to resnico, kako bi naša dežela vkljub vsaj tej strašni vojski kmalu malo drugače izgledala! In kako bi potrajala leta 1914 še glasneje govorilo:

Vse propada in prestaja, kmečka zemlja pa ostaja. Pol mi vojska zruši sveta, porušila ne bo kmeta!

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.